

Alexander von Humboldt (14 września 1769 w Berlinie - 6 maja 1859 tamże)

Ten podróżnik z pruskiego Berlina

marzył o egzotycznych krainach,

że dotrze wszędzie

i wszystko głębiej

pozna, z tym planem podróż zaczynał.

(ebs)

Alexander von Humboldt - niemiecki przyrodnik i podróżnik, jeden z twórców nowoczesnej geografii.

<https://www.youtube.com/watch?v=EzakQuKqBeQ>

Urodził się 14 września 1769 w Berlinie jako Friedrich Wilhelm Heinrich Alexander von Humboldt, młodszy brat Wilhelma von Humboldta (ur. 1767 w Poczdamie). Rodzina ojca, Alexandra Georga, wywodziła się z Pomorza. Ojciec był pruskim oficerem, który za zasługi w 7-letniej wojnie dostał stanowisko majordomusa następczyni tronu. W 1766 poślubił wdowę Marie Elizabeth von Holwede, de domo Colomb, córkę z zamożnej rodziny wywodzącej się po części z Hugonotów. Po pewnym czasie Alexander Georg wycofał się z życia dworskiego i całkowicie poświęcił wykształceniu obu synów w duchu oświecenia.

Alexander studiował we Frankfurcie nad Odrą, Hamburgu, Freibergu, Getyndze i Jenie. W 1790 zwiedził Belgię, Holandię, Anglię i Francję wraz z Jerzym Forsterem, polsko-niemieckim przyrodnikiem szkockiego pochodzenia. W latach 1792-1797 pracował w urzędach górniczych.

Od 1797 oddał się studiom przyrodniczym. Wkrótce rozpoczął swoją wielką podróż życia, wyjechał do Francji, potem do Hiszpanii, gdzie już przebywał z botanikiem Aimé Bonplandem, a w 1799 obaj wyjechali do Ameryki Łacińskiej - badali dorzecze Orinoko i Kubę, w 1801 udali się do Cartageny, a w 1802 na płytę Bogoty. W 1802 wspięli się do wysokości 5810 m na wygasły wulkan Chimborazo. W 1803 przebywali w Meksyku, skąd wyprawili się do Hawany i Stanów Zjednoczonych.

W latach 1807-1827 Alexander von Humboldt przebywał w Paryżu, gdzie poznał m.in. Carla Gustava Junga (seniora), później wykładał geografii na uniwersytecie berlińskim, a w 1829 wyprawił się wraz z Ch. Ehrenbergiem i G. Rosem w góry Uralu i Ałtaju, do chińskiej Dżungarii i w rejon Morza Kaspijskiego.

Wraz z C. Gaussem stworzył międzynarodową organizację do badań nad zjawiskami magnetycznymi, a dzięki jego inicjatywie powstał również pruski instytut meteorologiczny.

Zmarł 6 maja 1859 w Berlinie w wieku prawie 90 lat.

<https://www.youtube.com/watch?v=pgvX0QdYI6M>

Wielkość Alexandra von Humboldta opiera się na tym, że wbrew duchowi czasu poszedł w swych dociekaniach drogą badań doświadczalnych, dzięki czemu na kilku polach (geologia, astronomia, zoologia, botanika i mineralogia) zdobył znakomite wyniki. Poza tym jest on twórcą nauki o krajobrazie, klimatologii, oceanografii i geografii roślin. Interesował się również i zajmował naukami takimi jak etnografia i językoznawstwo. Jest uznawany za ostatniego człowieka, który ogarniał umysłem cały stan ówczesnej wiedzy przyrodniczej.

Świadectwem wszechstronności Humboldta jest jego "Kosmos" (1845-1858, 4 tomy), dzieło, w którym zebrał w sposób niedościgniony całą przyrodniczą wiedzę swych czasów. Humboldt zapłodnił też naukę wieloma ideami, których realizacja przyczyniła się waleń do jej rozwoju. Jego autorytet stał się tak wielki, że w pewnych wypadkach (np. geologii) długo przeszkadzał rozwojowi nowoczesnych kierunków.

W czasie pobytu w Paryżu opracował dzieło o swej amerykańskiej podróży w 30 tomach z 2000 tablicami, pt. "*Voyage aux régions équinoxiales du Nouveau Continent, fait de 1799 à 1804*" (wydawane w latach 1805-1829). Z innych jego dzieł, trzeba wymienić: "*Ansichten der Natur*" (1808, 2 t.), "*Des lignes isothermes et de la distribution de la chaleur sur le globe*" (1817), "*Fragments de geologie et de climatologie asiatiques*" (1832, 2 t.), "*Asie centrale. Recherches sur les chaînes de montagne et la climatologie comparée*" (1843, 3 t.) i "*Reise nach dem Ural, dem Altai und dem Kaspischen Meer*" (1837-1842, 2 t.). Zbiorowe, dwunastotomowe wydanie dzieł Humboldta, "*Gesammelte Werke*", ukazało się w 1889.

Zajmował się mniejszymi jednostkami fizycznogeograficznymi Ziemi. Opisał szczegółowo stepy, pustynie i lasy równikowe. Zdaniem Humboldta celem fizycznogeograficznego opisu Ziemi powinno być poznanie jednośc w mnogości, badanie ogólnych praw i wewnętrznego ich związku między zjawiskami tellurystycznymi. Wprowadził pojęcia strefowości i piętowości klimatycznej. Jako jeden z pierwszych postulował ochronę przyrody, jest twórcą określenia: "pomnik przyrody".

Jego nazwiskiem nazwano rzekę Humboldt, Hrabstwo Humboldt, jak również zimny Prąd Peruwiański (Prąd Humboldta).

Imię braci von Humboldt nosi uniwersytet w Berlinie.

Od jego imienia pochodzi nazwa jednej z planetoid - (54) Alexandra.

<https://www.youtube.com/watch?v=52zFia4jkMs>

"Najniebezpieczniejszy światopogląd mają ludzie, którzy nigdy nie przyglądali się światu."